

Ives Saint-Laurent versus Jean Paul Gaultier

Dos noms, dues figures, dues posicions estètiques davant la moda; Ives Saint-Laurent i Jean-Paul Gaultier, i el dilema etern de classicisme enfront de l'avantguarda. Dos pols extrems, ineludibles en parlar de moda.

Carles Gàmez

Ives Saint-Laurent i Jean Paul Gaultier, el primer «le petit prince», esdevingut l'emperador de la moda; el segon, l'heterodox i iconoclasta «enfant terrible» dels nous estilistes francesos. Dos noms capitals del disseny de moda europeu, que té París com a centre del gran *tailleur* internacional i que ha vist desfilars des dels «grans arquitectes» (Christian Dior, Balenciaga, Charles James) passant pels «Barons chics» de l'alta costura (Cardin, Balmain, Chanel, Givenchy, Courrèges, Laroche...) fins a l'actual «nouvelle vague»: Gaultier, Thierry Mugler, Azzedine Alaïa, Anne-Marie Beretta, Claude Montana, Sonia Rykiel... més el desembarcament dels fills de Madame Butterfly (Kenzo, Issey Miyake, Kashiyama...), com un nou «Quattrocento» vestit de *tweed* i caiximir, organdi, *crepè*, cotó i setí.

La Monna Liza, Eleonora de Toledo o Lucrecia del Fede, han deixat pas a la noblesa-*coverg-girl*, encarnada en els rostres de Jerry Hall i Grace Jones, Pat Cleveland o Sayoko Yamaguchi... i l'*sfumatto* ha difuminat els papers tradicionals masculí-femení.

La capital gal·la, que des de la darrera postguerra mundial ha capitalitzat la indústria de la moda internacional, veuria com en els anys seixanta l'onada britànica fluorescent de l'*swinging London*, posava en perill la seua hegemonia, tal com passaria amb el *boom* del «Made in Italy»

Jean Paul Gaultier. Dalt, un model amb la seua firma.

(Florència, Milà) o els estilistes de l'Extrem Orient... Tanmateix, París ha continuat exercint aquest paper d'observatori estratègic de la moda. El pas pels dos marges del Sena s'ha fet quasi obligatori per als nous creadors, si volen una confirmació «oficial».

Ives-Matthieu Saint-Laurent, als vint-i-un anys, es converteix en el «Petit prince» de la moda francesa; amb ell, l'honor de la casa Dior s'havia salvat després de la desaparició del fundador. El 15 de gener de 1958 als salons de l'avinguda de Montaigne, Saint-Laurent passava la seua prova de foc amb la presentació de la primera col·lecció Dior dissenyada del tot per ell. «Ives Saint-Laurent a sauvé la France!» titularia la premsa del veí estat...

En 1962, Saint-Laurent s'independitzava de la casa Dior i es llançava a una correguda imparabile en solitari, que l'ha dut a exposar darrerament els seus vestits a les sales del MET novaior-

qués. És, així, l'únic estilista viu que hi ha aconseguit d'entrar. Amb l'ajuda del seu inseparable Pierre Bergé (entre altres càrrecs, president de la *Chambre Syndical de la Couture* i de l'Institut de la Moda Francesa), Saint-Laurent ha anat consolidant tot un imperi de l'alta costura i el *prêt à porter*, cosmètica, etc.

Si haguéssim de buscar la imatge física del seu estil, cap millor que l'actriu Catherine Deneuve, musa fidel del «look Saint-Laurent» (a la recepció oferida per Mitterrand als representants de la moda francesa, Saint-Laurent es faria acompanyar de l'*ex-belle de jour*, Catherine Deneuve, mentre Marc Bohan, per la Dior, assistia amb Carolina de Mònaco; Az-zedine Alaïa, amb la geomètrica Grace Jones...). Unes altres fans empedreïdes de l'estilista gal es troben entre la part més selecta i vistosa de la *jet* internacional: Paloma Picasso, la ballarina Zizi Jeanmaire o Lolou de la Falaise.

Saint-Laurent forma ja part, amb un capítol fonamental, de la història de la moda. Entre els seus dissenys històrics hi ha la línia *trapezi*, a les acaballes dels cinquanta, la col·lecció inspirada en les pintures de Mondrian (1965) o el vestit Safari (1969).

Si Saint-Laurent representa la tradició del *chic* i el classicisme francès, Jean Paul Gaultier, trenta-tres anys, n'és l'antítesi estètica; «l'antiestilista-

com del videoclip i el còmic, Tin-Tin, els Muppets i Agatha Christie, la gent del carrer, els noctàmbuls, la música, «una òriatura meitat Madonna, meitat Margerite Duras, binocles trifocals, cuixes enfaixades de randes, davantals de l'àvia i cotilles de puta...»

Gaultier ironitza contínuament sobre el «sacrosant esperit» de la moda gal·la. Tot pot ser moda. Fins i tot trau els seus maniquis del carrer o dels

A la dreta, Yves Saint-Laurent. A l'esquerra, dos models seus.

ta», com ha estat definit, desencadenador de la «gaultimania» entre les diverses tribus de la CEE, perruquers i dissenyadors *starlettes* del roc i de les avantguardes plàstiques, tota una legió d'admiradors que assisteixen a les seues desfilades religiosament, i el reben amb l'entusiasme d'una estrella del pop... «No sóc un estilista o un creador de moda; em considere més un intèrpret del gust dels temps. És cert que els meus models naixen de les meues idees. Les nostres idees són fetes d'un muntó d'imatges, de sensacions, de desitjos, de paraules».

En Gaultier el *kitsch* s'erigeix en categoria hegemònica de la seua moda. No podia ser d'una altra manera. Enfront del tradicional «bon gust» de la moda francesa, Gaultier reivindica el «mal gust», però, ¿què és el mal gust? El bon gust del demà... i a la inversa; les oscil·lacions del gust, que en deia Dorflès. El món de Gaultier és nodreix tant del cinema

clubs més extravagans i coents de París.

Gaultier ha suposat en aquests vuitanta un revulsiu animador per a la «bona consciència» del gust gal. «A França no hi ha cap obertura en l'atípic camp artístic. Les novetats ens han arribat dels japonesos i dels carrers de Londres: coses creatives, xocants, impactants; mentre que el que es realitza a França no sorprén ni molesta ningú. Si la moda italiana es burgesa, la francesa és hiperburgesa».

Ací, entre nosaltres, un «gaultieròfil» és indubtablement l'«hispanista» Francis Montesinos, encara que sense la «base teòrica» del mestre gal; com vam poder sentir en una dels programes de Metropolis dedicat a ell, Gaultier va aparèixer no solament com un gran fabricant d'imatges, corrosives i delirants, sinó com un artista intel·lectual immers en el pas de les arts figuratives de la nostra època. □